

Handläggare
Maria Wendelstig
Telefon: 08-50803232

Till
Järva stadsdelsnämnd

Remiss - Delbetänkandet - Etablering för fler – jämställda möjligheter till integration (SOU 2023:24)

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat delbetänkandet – ”Etablering för fler – jämställda möjligheter till integration” (SOU 2023:24) till Järva stadsdelsnämnd för yttrande.

I utredningens uppdrag ingår bland annat att föreslå om målgruppen för Arbetsförmedlingens etableringsprogram bör utvidgas samt hur framtiden för etableringsprogrammet kan anpassas så att den inte begränsar möjligheten att ta del av insatser. Det innefattar även att föreslå hur etableringsprogrammet kan bli mer flexibelt för nyanlända som står långt från arbetsmarknaden, och lämna nödvändiga författningsförslag.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till de förslag som anges i delbetänkandet och föreslår att Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bakgrund

Den 25 maj 2022 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att utreda och ta fram förslag på åtgärder som särskilt syftar till att skynda på utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden.

Genom tilläggsdirektiv den 30 mars 2023 utvidgades uppdraget och utredningens uppdrag förlängdes. Utredningen ska nu också bland annat analysera och lämna förslag på hur integrationspolitikens mål

ska få större genomslag i den offentliga verksamheten. Uppdraget enligt tilläggsdirektiven ska, tillsammans med uppdraget från ursprungsdirektivet att föreslå hur jämställdhetsperspektivet kan synliggöras i integrationspolitiken, redovisas senast den 31 januari 2024.

Ärendet

Utredningens förslag syftar till att sammantaget bidra till att förbättra möjligheterna för nyanlända invandrare, i synnerhet kvinnor, att snabbare etablera sig på arbetsmarknaden. Förslagen kan även bidra till att möta behoven av kompetensförsörjning på arbetsmarknaden och därmed bidra till sysselsättning och tillväxt. Utredningen visar att de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna för etablering på arbetsmarknaden i dag inte är jämställt fördelade. Nyanlända kvinnor deltar i mindre utsträckning i olika arbetsförberedande insatser jämfört med nyanlända män.

I korthet föreslår utredningen nedanstående;

- Att etableringsprogrammets målgrupp utvidgas till att även omfatta nyanlända kvinnor och män i åldern 20-66 år som är folkbokförda i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd eller uppehållskort som familjemedlem eller anhörig med anknytning till en person som är bosatt i Sverige.
- Att anhöriga till flyktingar och andra skyddsbehövande som ansöker om uppehållstillstånd senare än tre månader efter det att anknytningspersonen först togs emot i en kommun ska tillhöra den utvidgade målgruppen enligt etableringslagen.
- Att Migrationsverket ges en skyldighet att informera utlänningar som första gången beviljas uppehållstillstånd eller uppehållskort på någon av de grunder som anges i etableringslagen.
- Att Arbetsförmedlingen ges i uppdrag att, i samverkan med Migrationsverket, länsstyrelserna samt Sveriges Kommuner och Regioner, ta fram gemensam information till nyanlända om det svenska samhällets förväntningar och krav på deltagande i arbets- och samhällslivet samt möjligheter till stöd för etableringen.
- Att kommunerna ges en skyldighet att löpande under året hålla sig informerade om vilka nyanlända invandrare som folkbokförs i kommunen. Förslaget medför ändringar i skollagen (2010:800) och lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare. För att kommunerna regelmässigt ska kunna inhämta information

om vilka nyanlända invandrare som har rätt till samhällsorientering föreslår utredningen att det införs en författningsreglerad uppgiftsskyldighet mellan Migrationsverket och kommuner.

- Att den kartläggning som Arbetsförmedlingen ska göra av nyanlända under den första tiden i etableringsprogrammet ska vara fördjupad.
- Att tiden med etableringsinsatser ska kunna förlängas med ytterligare högst tolv månader för nyanlända som sedan tidigare saknar en gymnasieutbildning.
- Att det införs så kallad överhoppningsbar tid, alltså en möjlighet att vid beräkningen av ramtiden kunna bortse från tid för den som är förhindrad att delta i insatser på grund av vård av eget barn som är under 18 månader.

Regeringskansliet har överlämnat remissen till ett antal olika remissinstanser. Därefter har kommunstyrelsen i sin tur remitterat förslaget till Stadsledningskontoret, Arbetsmarknadsnämnden, Socialnämnden, Utbildningsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Förskolenämnden, Järva stadsdelsnämnd samt Skarpnäcks stadsdelsnämnd. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 3 oktober 2023.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsutveckling, medborgarservice och fritid.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till de förslag som anges i delbetänkandet – ”Etablering för fler – jämställda möjligheter till integration” (SOU 2023:24). Utredningen ger en välnyanserad och bred bild av de utmaningar och svårigheter som nyanlända kvinnor har i dagens integrationsprocesser.

Inom stadsdelsområdet i Järva finns stor erfarenhet av att arbeta med målgruppen som beskrivs i utredningen och förvaltningen delar bilden av utmaningarna med invandrande kvinnors etablering på arbetsmarknaden. Förvaltningen har även genom åren haft projekt för att öka kvinnors etablering på arbetsmarknaden och har varit delaktig i att bidra med information till delbetänkandet.

Förvaltningen tycker det är positivt att etableringsinsatserna utvidgas till att omfatta även anhöriginvandrare då dessa grupper i låg grad tar del av samhällsorienterande stöd och många av dessa står idag helt utan både arbete och utbildning. Utifrån jämställdhetsperspektivet är det viktigt att anhöriginvandrande kvinnor tidigt får kontakt med samhällsaktörer för att stödja inträdet

på arbetsmarknaden. Att kvinnor får rätt stöd att komma ut på arbetsmarknaden har också en viktig aspekt gällande deras barns möjligheter till integration i samhället. Idag behöver många barn agera tolk och samhällsväglare gentemot sina föräldrar, vilket är en roll som strider mot Barnkonventionen artikel fem, som tydliggör att barnets föräldrar eller vårdnadshavare ansvarar för barnet fostran och utveckling. Det är föräldern som skall stötta barnet att få sina rättigheter uppfyllda, inte tvärtom.

Utredningen lyfter olika sätt att justera regelverk för att undvika att kvinnor missgynnas i sin etablering på grund av till exempel barnafödande och föräldraledighet vilket förvaltningen också ställer sig positiv till. Förvaltningen anser att det är viktigt att också utöka dialogen till att omfatta delar som handlar om jämställdhet i hemmet och normer i samhället. Om inte sådana grundpremisses diskuteras med nyanlända så skapas inte heller förutsättningar för utrikesfödda kvinnor att till fullo ta del av de möjligheter de ges i etableringen.

En synpunkt som förvaltningen har gällande informationsinsatser för nyanlända är att de kan och bör utökas gällande information om barns rättigheter och föräldrars skyldigheter enligt den svenska lagstiftningen. Det skulle kunna motverka förutfattade meningar från nyanlända om samhället utifrån exempelvis aktuella desinformationskampanjer. I sin tur kan detta leda till att föräldrar i högre utsträckning söker stöd från samhället i ett tidigt skede när de har behov.

För att kommunen, Migrationsverket och Arbetsförmedlingen gemensamt ska kunna förbättra etableringen för kvinnor på arbetsmarknaden vill förvaltningen betona vikten av att tydliggöra hur samverkan ska se ut samt vilka krav som ställs på dessa olika myndigheter.

Sammanfattningsvis ser förvaltningen att förslagen i utredningen kan ge synergieffekter på kommande generationer och bidra till preventiva effekter gällande kriminalitet och annan utsatthet. Om nyanlända kvinnor får en starkare roll och etableras in i samhället på ett bättre sätt kommer också deras barn och barnbarn ha bättre möjligheter till integration.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Victoria Callenmark
Stadsdelsdirektör

Adrian Göransson
Avdelningschef

Bilagor

1. Följebrev delbetänkandet – Etablering för fler - jämställda möjligheter till integration (SOU2023:24) (JÄRVA 2023181 1)
2. Remissmissiv – delbetänkandet – Etablering för fler - jämställda möjligheter till integration (SOU2023:24) (JÄRVA 2023181 1.1)
3. Remiss - delbetänkandet – Etablering för fler - jämställda möjligheter till integration (SOU2023:24) (JÄRVA 2023181 1.2)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Victoria Callenmark, Stadsdelsdirektör	2023-09-11
Adrian Göransson, Avdelningschef	2023-09-11